గాలిరథం

ప్రక్క వీధిలోని దర్గానుంచి మౌజీన్ ఆజా యిచ్చాడు. అతని గొంతు జలుబుతో పగిలి వికారంగా అపస్వరాలు పలుకుతోంది. వల్లీ లేచి కూర్చున్నాడు కళ్ళు నులుముకొంటూ. ఇంకా తెల్లవారలేదు. మొదట వాడికి తానెక్కడున్నదీ సరిగ్గా జ్ఞాపకం రాలేదు. ఏదో పొరపాటు జరిగి పోతున్నట్లు మనసునిండా ఆదుర్దా. దిగులు-చుట్టూ చూశాడు. రైల్వే ఓవర్‌బ్రిడ్జి క్రింది ఒక సందు అది. గబుక్కున జ్ఞాపకం వచ్చేసింది. అది వాడి మేనమామ వుండే చోటు. వెనుక సగానికి తడికెలు అడ్డం పెట్టుకొని వాళ్ళు వుంటున్నారు. ముందు సగంలో డీల్‌వుడ్ చెక్కలు తెచ్చుకొని వాటితో పెట్టెలు, షెల్ఫులు పడక్కుర్చీలు చేస్తాడు మస్తాన్ మామూ.... ఆస్పత్రివాళ్ళు "లాభంలేదు, తీసుకెళ్ళండ"ని చెప్పాక నేరుగా అమ్మను యిక్కడికి తీసుకొచ్చారు మూడ్రోజుల క్రిందట. ముందుప్రక్క ఖాళీ జాగాలో వుంటున్నారు. మురికిపట్టిన తెల్లదుప్పట్లో ఆసాంతం ముసుగు కింద వున్నది అమ్మ. ప్రక్కనే వాడి అక్క మెహర్ ఒంటిమీద గుడ్డలన్నీ చెదిరిపోగా అస్తవ్యస్తంగా వుట్టి నేలన పడుకొని ఒళ్ళు తెలియకుండా నిద్రపోతున్నది. నిన్న పగలంతా అమ్మ ప్రక్కనే కూర్చుని గుడ్డపేలికతో యీగలు తోలుతూనే వుంది...

గాలి చల్లగా తాకింది. "రాయీ రాయీ కరిగే వేళన దేవతలు గాలి రథం ఎక్కి తిరుగుతారు. అందుకే అప్పుడు గాలి తోలుద్ది. అడివిలో పెరిగే మానులకీ, కొండల్లో రాతికీ రాతికీ మధ్యన పుట్టే చెట్టుకీ ఎవరు పోషణ

చేస్తారు! ఆ గాలీ, ఆ దేవుడూను" అమ్మమాటలు జ్ఞాపకంవచ్చి చుట్టూ చూశాడు వల్లీ-గాలిరథంకోసం వెతుకుతున్నట్లు.

వల్లీ మనసులో దిగులు, వెలితి అట్లాగే వున్నది. నెల రోజుల క్రిందటివరకూ రాత్రిళ్ళు అమ్మ ప్రక్కనే పడుకునేవాడు. నిద్రలో మెలకువ వచ్చినా, భయంవేసినా పీడకల వచ్చినా అమ్మ పొట్ట తడుముతాడు. భయం పోతుంది. దెబ్బతగిలినా, నొప్పికలిగినా, నాయన కొట్టినా ఏడ్చుకుంటూ అమ్మ దగ్గరికి చేరుతాడు. ఒకచేత్తో చీరకొంగు పట్టుకుంటాడు. రెండోచెయ్యి గుడ్డిగా ఆత్రంగా అమ్మ పొట్టమీద తచ్చాడుతుంది. ఆ పొట్టను గట్టిగా పిడికిట్లో పట్టుకుంటాడు. అమ్మ వాడిని దగ్గరకు లాక్కుని గాట్టిగా కావిలించుకుని ఏడ్పు ఉధృతం తగ్గాక ఒదిలేస్తుంది.... ఎనిమిదేళ్ళ వాడైనా వాడికి చిన్నప్పటి అలవాట్లు పోలేదు. అమ్మకు బాగా లేనప్పటి నుంచి వాడు అమ్మదగ్గర పడుకోవటంలేదు.

ఎనిమిదేళ్ళ వయసుకంటే ముదురుగా కనిపించే ముఖం వల్లీది. నలుపు, పొట్టి. అంతా తల్లిపోలిక. పదిహేనేళ్ళ మెహర్ తండ్రి పోలికతో సన్నగా, తెల్లగా వుండి పెద్ద కళ్ళతో నాజూకైన మొఖంతో అందంగా వుంటుంది. ఏడాది క్రిందట రసూల్ బావతో మెహదీ అయి పట్నం వచ్చేసింది.

వల్లీ అమ్మ ఫతిమాబీ కూలి నాలి చేసి ఇల్లు నడుపుతుంది. వ్యవసాయం, నాట్లు, కోతలు యిండ్లలో బియ్యం బాగుచేసివ్వడం, యిళ్ళు కడగటం, పిండి దంచటం ఏ పనైనా చేసి డబ్బు తెస్తుంది. నాయన బాబాసాబ్ ఎప్పుడో ఒకరోజు కూరగాయలో, పళ్ళో వ్యాపారం చేస్తాడు. మిగతా రోజుల్లో అమ్మనికొట్టి, బాధించి పావలో అర్ధో పట్టుకెళ్తాడు తాగటానికి. ఇదివర కెప్పుడో స్కూల్లో చదువు చెప్పేవాడని అమ్మ చెప్పింది. ఆమె బాబాసాబ్‌కు మూడో భార్య. మొదటి యిద్దరూ చచ్చిపోయారు. బాబాసాబ్ తెల్లటి మనిషి. పలచగా పొడుగ్గా వుంటాడు. బోడిగుండు.

మేక గడ్డం. గళ్ళలుంగీ పైకి యీడ్చి గట్టిగా చెక్కి, పైన ఒదులుగా వుండే తెల్లచొక్కా వేసుకుంటాడు. బక్కమనిషి. బక్కకోపంతో వల్లీని వూరికే చావబాదుతాడు ఒక్కోసారి.

ఫతిమాబీ రోజూ పనిలోంచీ యింటి కొచ్చేప్పుడు వల్లీకి తినడానికి ఏమైనా తీసుకొస్తుంది. బొరుగులో, బెల్లమో, కారపు చుట్టలో ఏదో ఒకటి. అవి జేబులో వేసుకుని, నీళ్ళు తెచ్చివ్వడమో అంగడికిపోయి రావటమో కట్టెపుల్ల లందివ్వటమో ఏదో ఒక పని చేసిపెడుతూ అమ్మ వెనకనే తిరుగుతుంటాడు వల్లీ.

ఒకసారి బడిపంతులు వల్లీని బడికి పంపమని ఫతిమాబీతో చెప్పాడు. రెండు రోజులు పంపింది. "ఆ సదువులు ఎన్ని ఏళ్ళు సదివించాలి? కూసో బెట్టి మేపొద్దా? బడికీ గిడికీ అక్కర్లేదు. బతకటానికి చదువక్కర్లేదు" అన్నాడు బాబాసాబ్. వల్లీ చదువు నిలిచిపోయింది. వల్లీని ఎవరింట్లోనైనా పనిలో పెట్టాలని చూశాడు బాబాసాబ్. ఫతిమాబీ ఒప్పుకోలేదు. "పసి వాడు. ఇంకా వాడికంత తెలివిలేదు" అన్నది. దెబ్బలు తిన్నది. రెండు రోజులు వాడిని తండ్రి కళ్ళబడకుండా తప్పించింది.

అమ్మకు జబ్బుచేసిన ఈ నెల రోజుల్నుంచీ వల్లీకి ఏదీ సరిగా వుండటంలేదు. వాడు ఎక్కడున్నాడు, ఏమిచేస్తున్నాడని కనుక్కునేవాళ్ళూ పిలిచేవాళ్ళూ తలిచేవాళ్ళూ లేరు. ఒకపూట తింటే యింకోపూట గంజి తాగితే మరోపూట శుద్ధ పస్తు అవుతున్నది. రసూల్ బావ డబ్బుతెచ్చి యిచ్చిననాడుతింటారు. లేకపోతేలేదు. రసూల్ కమలానగర్ కాటా గుంపుకు చేరినవాడు. ఎప్పుడు అక్కడ పేకాట క్లబ్బుదగ్గరే వుంటాడు. పేకాడే వాళ్ళకి టీలు, బీడీలు, సిగరెట్లు తెచ్చివ్వడం వాడిపని. గెలిచిన వాళ్ళు వాడికి డబ్బుయిస్తారు. ఇదేకాకుండా జేబులు కత్తిరించడం, ఒంగి బేరంచేస్తున్న పరదేశస్థుల జేబుల్లోని నోట్లకట్టలను సంగ్రహించడం కూడా కద్దు. కొత్త మొఖాన్ని మాయమాటల్తో మోసగించి, వాళ్ళ సంచులూ వస్తువులూ కొట్టెయ్యడం కూడా చేస్తాడు. కాని అడపా దడపా

పోలీసులకు ముట్టజెప్పవలసిందీ, తాగుడు వలనాఖర్చు జాస్తి. నల్లగా పొట్టిగా దిట్టంగా వుండి గుబురు మీసాలూ చిన్నకళ్ళూ చప్పిడి ముక్కూ గళ్ళలుంగీ, మెళ్ళో మఫ్లరూ, గుండెలో బండదనమూ వుండే రసూల్ బావంటే వల్లీకి భయం. అమ్మకి బాగాలేదని అక్క మెహర్ వీళ్ళదగ్గర వుండటాన రసూల్ వీళ్ళింటికే వస్తున్నాడు. అడపా దడపా డబ్బు యిస్తు న్నాడు. లేకుంటే శుద్ధ పస్తులుండేవాళ్ళే.

పట్నంలో ఆస్పత్రినుంచి అమ్మను ఊరికి తీసుకెళ్ళడానికి వాళ్ళకి డబ్బులేదు. అందుకే నేరుగా మామూ ఇంటి వచ్చారు. వాళ్ల రావడం మోనీకి యిష్టం లేదు. అయినా పెద్దగా ఏమీ అనలేకపోయింది. మామూకి చెముడు. ఆమె ఏమి మాట్లాడినా తనను తిట్టేస్తున్నదనుకుంటాడు. ఆమెను బావ బాదుతాడు. అందుకని భయపడి వూరుకున్నది. అయితే, ఎవరి అన్నం వాళ్ళు చేసుకునేట్లు ఏర్పాట్లు చేసింది. ఆ మనిషి ఎన్నాళ్ళు యీడుస్తుందో ఎవరికి తెలుసు? అన్నది.

ఆస్పత్రినుంచి వచ్చినప్పటినుండీ అమ్మ మగతలో వుండిపోయింది. నిన్న ప్రొద్దున చూచి చచ్చిపోయిందన్నారు. నిన్న రోడ్డుమీద పోయే జనం యిటే చూస్తూపోయారు. కొందరు డబ్బులిచ్చారు. చుట్టుప్రక్కల యిండ్ల వాళ్ళు కూడా తలో రూపాయీ రెండూ యిచ్చారు. అవి తీసుకుని నాయనా, బావా ఎటో వెళ్ళిపోయారు. వాళ్ళకోసం అక్కా, మామూ నిన్నంతా ఎదురు చూస్తూనేవున్నారు. ఎక్కడో పాతూరు దర్గా దగ్గర తాగి పడున్నారని మామూకొడుకు బాసూ చెప్పాడు. "యీ మనిషిని యిట్లా పారేసి వున్న డబ్బంతా తాగి సచ్చరా" అని మామూ చిందులు తొక్కాడు. మళ్ళీ డబ్బు కోసం బయల్దేరాడు. రాత్రి యింటికి రాలేదు.

కూర్చున్న చోటినుండి గబుక్కున లేచాడు వల్లీ. ఇవాళ ఎట్లైనా డబ్బులు సంపాదించాలి. మసగ వెల్తురుగావుంది. బస్టాండుకు వెళ్ళాడు. లైసెన్సు కూలీవాళ్ళు షెడ్డులో పడుకుని నిద్రపోతున్నారు. ప్రొద్దున్నే బయ ల్దేరే బస్సులు వచ్చి ప్రయాణీకుల్ని నింపుకుని వెళ్ళిపోతున్నవి, బళ్ళారి

బస్సుకు నాలుగు సామాన్లు లోపల వేశాడు. పావలా యిచ్చారు. హైదరాబాదు బస్సు వచ్చింది. ఉత్సాహంగా పరుగెత్తాడు. వాడిలాంటి పిల్లాళ్ళు యింకో యిద్దరు పోటీగా వున్నారు. కిటికీ కమ్మీలు పట్టుకుని పైకి ఎగిరి వేళ్ళాడుతూ ఆత్రంగా లోపలివాళ్ళను చూశాడు. సన్నగా తుంపర ప్రారంభమైంది. బస్సులో కూర్చునివున్న ఒకామె "ఒరే. పైన హోల్డాలుంది. దించి లోపల వెయ్యి. ముప్పైపైసలిస్తాను" అన్నది. సరేనని పైకెక్కాడు. హోల్డాలు బరువుగావుంది. దానిని దించలేడు. డబ్బులు రాకుండా పోతాయని ఆదుర్దా పుట్టింది. పైనుంచి నిచ్చెన మీదుగా దానిని జారవిడిచాడు. క్రిందికి దిగివచ్చి మొయ్యలేక యీడ్చుకుంటూ బస్సు వాకిట్లోకి తెచ్చాడు. ఒగరుస్తూ లోపలికి చేరవేసి ఆమె పెట్టమన్న చోటుకి చేర్చాడు. ఆమె పది పైసలిచ్చింది. 'ఎంతమ్మా—మీరు ముప్పైపైస లిస్తానన్నారు' అన్నాడు పైసల్ని చూస్తూ. "ఒక్క సామాను దించటానికి ముప్పైపైసలిస్తారా.... నేను పది అన్నాను. నీవెట్లా విన్నావో" అంటూ యింకో అయిదు పైసలిచ్చింది. వాడు కొంచెంసేపు బ్రతిమిలాడి ప్రయోజనంలేక క్రిందికిదిగాడు. ఇంకేమైనా బస్సులొస్తాయేమోనని చూస్తూ నిలబడ్డాడు. లైసెన్సు కూలీ నిద్రలేచి వచ్చాడు. రసూల్ బావంతే వున్నాడు. ఒళ్ళు విరుచుకుంటూ నేరుగా వల్లీ దగ్గరికి వచ్చి తలమీద గట్టిగా మొట్టికాయ వేశాడు. పైసలు లాక్కోడానికి జేబులో చెయ్యి పెట్టాడు. వల్లీ జేబు గట్టిగా పట్టుకుని వదల్లేదు. వాడు వల్లీని ఎడాపెడాబాదేశాడు. పావలా క్రిందికి దొర్లింది. అది తీసుకుని నవ్వుతూ వెళ్ళిపోయాడు వాడు. వల్లీ షెడ్డు మెట్లమీద కూర్చున్నాడు గ ట్టి గా ఏడుస్తూ. కూలీవాడు అటుగా వెళ్తూ వల్లీని చూసి నవ్వుతూ పోయాడు. వల్లీలో అమ్మ దగ్గరికి పరుగెట్టాలన్న తపన రేగింది. లేచి చొక్కా చేత్తో కళ్ళు తుడుచుకుని బయల్దేరాడు. బ్రిడ్జి సందు మొగదలకు వచ్చాడు. తాముందేచోట మనుషులు చాలామంది తిరుగుతున్నారు. బురఖీలు వేసుకున్నవాళ్ళు ముగ్గురు కనిపించారు. ఒక బురఖీ తెల్లగా మెరుస్తూ లేసువేసి అందంగా కన్పిస్తు

న్నది. ఏం జరుగుతుందో అని గబగబా నడిచాడు. తమ సందు గోడకు రోడ్డుమీదకు రెండు తడికలు కొత్తగా పెట్టారు. లోపల ఏమిటో జరుగుతున్నది. ఎవరి పనులమీద వాళ్ళు తిరుగుతూ మాట్లాడుకుంటున్నారు. వాడినెవరూ పలకరించలేదు. రెండు తడికల సందులోనుంచి లోపలికి తొంగిచూశాడు వల్లీ. తడికల చాటున చెక్క పలకలమీద అమ్మని పండబెట్టి అక్క, యింకొకామె నీళ్ళు పోస్తున్నారు. "అల్లా మనిషిని మట్టితో చేశాడు. అందుకే రోజూ నీళ్ళు పోసుకున్నా, రుద్దితే మళ్ళీ మట్టే వస్తది. ఆఖరికి ఈ బొమ్మ మళ్ళీ మట్టిలోనే కలిసిపోద్ది" అమ్మ చెప్పింది. అమ్మ నీళ్ళు పోసుకుని ఎన్నో దినాలైంది. వల్లీ తన ఎడంచేతిమీద కుడిచేతి బొటనవేలితో రుద్ది చూచుకున్నాడు. నల్లని మట్టి పాముకుని తీగలుపారింది. దులిపేసుకున్నాడు.

నాయన పెద్ద మెరిసే ఎర్రగుడ్డను తెచ్చి నేలమీద చక్కగా పరిచి, మడిచి, చించాడు. రెండు సన్నని పేలికల్ని పట్టుకుని ప్రార్థనలు చదివి తడికల్లోకి అందించాడు. "నీళ్లపోసే దానికి దర్గానుంచి పలకలు తెచ్చినాం గదా, పెట్టెతీసుకుని మౌజీన్‌రావాలా? వాడురాడు....గరీబోల్లని ఎవురు సూస్తారు? అల్లా....అల్లా....విన్నంతా ఆ దర్గాకాడా యీ దర్గాకాడా కూసునే వుండాం. మనిషి పోయిందయా, పెట్టి యిమ్మంటే ఒకడూ పలకడు" అన్నాడు. మాట్లాడుతూనే గుడ్డను పరీక్షించి మడతలు పెట్టి చదును చేశాడు. బావా, మామూ చూస్తూ నిలుచుని నాయన మాటలకు తలూపుతున్నారు. అమ్మనితెచ్చి ఎర్రగుడ్డమీద పండబెట్టారు. నాయన చకచాకా ఆ గుడ్డని అమ్మమీదికి మడిచి కట్లు కట్టాడు. చివరికి ఒక ఎర్రటి మూట తయారైంది. వల్లీకి భయం వేస్తున్నది. జట్కా వచ్చింది. మూటని జట్కాలో పెట్టారు. అక్క పెద్దగా ఏడ్చింది. "అమ్మా" అని అరిచాడు వల్లీ.

వాడి మనసునిండా అదుర్దా, భయం.

వాడికి ఏమేమో జరిగిపోతున్నది. ఏమో చెయ్యాలని తొందర

పుడుతున్నది. కాని ఏం చెయ్యాలో తెలియటంలేదు.

నాయన, బావ జట్కాలోకి ఏక్కారు. మామూని ముందు జట్కా వాని ప్రక్కన కూర్చోమంటున్నారు. బండి కదలటానికి సిద్ధమైంది.

వల్లీ శక్తికొద్దీ "అల్లా అల్లా" అని అరుస్తున్నాడు. నాయన ఏమనుకున్నాడో, "నువ్వు కూడా రారా" అన్నాడు. వల్లీ ముఖం సంతోషంతో చాటంతైంది. కళ్ళు తుడుచుకున్నాడు. మళ్ళీ ఒద్దనేస్తారేమోనన్నట్లు ఆత్రంగా బండిలోకి ఎగిరాడు. ఎర్రమూట నడిమధ్యన పడ్డాడు. "ముర్దాపైన పడతావ్ సువ్వర్" అని కేకేశాడు నాయన. వల్లీ సర్దుకూర్చున్నాడు.

బావ నవ్వుతూ "అల్లా అని అరుస్తుండావ్. అల్లా పిలిస్తే పల్కుతాడేంరా?.... దేవుడి ప్రార్థనలు నేర్చుకోవాలంటే సంవత్సరమన్నా విడవకుండా దర్గాకి పోవాలి. శుచిగా వుండాలి. దర్గాలో అందర్నీచూస్తూ వాళ్ళు ఎట్టచేస్తే మనం అట్ట చెయ్యాలి. వాళ్ళు ఒంగితే ఒంగాలి. లేస్తే లేవాలి. అట్ట సంవత్సరం చేస్తే ప్రార్థనలు తెలుస్తయి" అన్నాడు. బావ నోట్లోంచి సారా కంపు కొట్టింది.

"అరే వల్లీ, పాపం పున్నెం మంచీ చెడ్డా ఏం లేవురా. సదూకున్నోళ్లు మాటాడేవి అవి" అన్నాడు,

వల్లీ బావవైపు అపనమ్మకంగా, అయిష్టంగా చూశాడు. అమ్మ అన్నీ వున్నయ్యని చెప్పింది.

బండి బరువుగా బయల్దేరింది.

"అరే, నిన్ను మా గేర్‌లో కాకా హోటెల్లో చేర్పిస్తా. బాగా కాఫీలు, టిపిన్లు, రెండుపూటలా తిన్నంత అన్నం, పైన మీ నాయన చేతికి నెలకి నలభై రూపాయలిస్తారు. ఇద్దరూ బతుక్కోవచ్చు.... రెండేళ్ళు బోయి కాస్త సాగినావంటే ఆఫీసర్ల క్లబ్బులో బాయిగా చేర్పిస్తా. నెలకి జీతం, పైన టిప్పులు జాస్తి, బతికిపోతావ్.... అది మా క్లబ్బు అట్టాటిది కాదురా. వాళ్ళదెగ్గిర అన్నీ కొత్త పచ్చ నోట్లే వుంపై. పచ్చనోటు

తప్పించి యింకోటుండదు. డబ్బు పెట్టే వోళ్ళు, పెట్టిచ్చేవోళ్ళు, కంట్రాక్టర్లు, ఆఫీసర్లు, పెద్దోళ్ళు.... పేకాటకి, బుడ్డీలకి అన్నిటికీ కొత్త పచ్చ నోట్లే మారుస్తారు.... హెహెహె...."

గాలి దుమారం లేచింది. "గాలి....రాతికీ రాతికీ మద్దెన పుట్టే చెట్టుకు ఎవరు పోషణచేస్తారు? ఆ గాలీ, ఆ దేవుడూనూ...." జ్ఞాపకం వచ్చింది వల్లీకి.

దుమ్ము గాలిలో జట్కా కనపడకుండా పోయింది క్షణంలో.